

Friedrich Engels

BAKUNINILAISET TYÖSSÄ

Muistio Espanjan kapinasta kesällä 1873⁵⁹

I

Haagin komission vastikään julkaisema selonteko Mihail Bakuninin* salaisesta allianssista (ks. artikkelia Cagliostro Bakunin⁶⁰ »Volksstaat in« n:ossa 87 ja seur.) on osoittanut työläismaailmalle ne salakähmäiset touhuit, konnantyöt ja helisevät korulauseet joiden avulla proletaarinen liike oli määrää panna palvelemaan muutamien väärinymmärrettyjen nerojen paisunutta kunnianhimoa ja itsekkäitä tarkoituksia. Tällä välin ovat nämä suurmiespyrkyrit antaneet meille Espanjassa tilaisuuden oppia tuntemaan myös käytännön vallankumoustoimintaansa. Katsokaamme kuinka he toteuttavat ultravallankumouksellisia fraasejaan anarkiasta ja omavaltaisuudesta, kaiken auktoriteetin, etenkin valtion auktoriteetin poistamisesta sekä työläisten heti tapahtuvasta ja täydellisestä vapauttamisesta. Vihdoin kykenemme tähän, koska meillä on Espanjan tapahtumia koskevien sanomalehtiselostusten lisäksi käytettävissämme myös selonteko, jonka Internationaalin uusi federaatio Madridissa on lähettänyt Genèven kongressille.

On tunnettua, että Kansainvälisen työväenliiton jatkautuessa salaisen allianssin jäsenet säilyttivät Espanjassa yliotteen; Espanjan työläisten ylivoimainen enemmistö oli sen kannattajia. Kun sitten helmikuussa 1873

* L'Alliance de la Démocratie Socialiste, London 1873. Sakankielinen painos ilmestyi otsikolla Ein Komplott gegen die Internationale. (Kustannusliike Vorwärtz.) (Engelsin huomautus vuoden 1894 painokseen.)

© Suomensos. Kustannusliike Edistys 1978.

julistettiin tasavalta, espanjalaiset allianssin jäsenet joutuivat hyvin vaikeaan tilanteeseen. Espanja on teollisesti niin jälkeenyäännyt maa, ettei siellä voi olla puhettakaan työväenluokan *heti tapahtuvasta* täydellisestä vapauttamisesta. Ennen kuin siihen päästään, Espanjan täytyy vielä käydä läpi erilaisia kehityksen alkuasteita ja raivata tieltä koko joukko esteitä. Tasavalta tarjosi tilaisuuden supistaa näiden alkuasteiden vaatima aika mahdollisimman lyhyeksi ja poistaa nämä esteet nopeasti. Tilaisuutta voitiin kuitenkin käyttää hyväksi vain Espanjan työväenluokan tehokkaan *poliittisen* asioihin puuttumisen avulla. Työläisjoukot tunsivat tämän; ne vaativat kaikkialla osallistumaan tapahtumiin, käyttämään hyväksi toimintatilaisuudet sen sijaan että kenttä jätettäisiin aikaisempaan tapaan avoimeksi omistavien luokkien toimille ja juonille. Hallitus määräsi perustuslakia säätävän cortesin vaalit; mikä asenne internationaalinen oli otettava? Bakuninilaisten johtajat olivat mitä suurimmassa pulassa. Jatkuva poliittinen toimetttömyys näytti päivä päivältä naurettavammalta ja mahdottomammalta; työläiset tahtoivat »nähdä tekoja». Toisaalta allianssin jäsenet olivat vuosia saarnanneet, ettei saa osallistua yhteenkään vallankumoukseen, jonka päämääränä ei ole työväenluokan heti tapahtuva täysi vapauttaminen, että mihin tahansa poliittiseen toimintaan ryhtyminen sisältää valtion, tämän pahuuden prinssiipin tunnustamisen ja että etenkin osallistuminen vaaleihin on näin ollen kuolemalla rangaistava rikos. Jo lainattu Madridissa laadittu selonteko osoittaa kuinka he pääsivät pinteestä:

»Ne samat henkilöt, jotka hylkäsivät Haagin päätöksen työväenluokan poliittisesta asennoitumisesta ja polkivat Kansainvälisen työväenliiton säännöt jalkoihinsa ja toivat siten espanjalaiseen internationaaliin hajaannuksen, kiistelyn ja epäjärjestyksen; samat henkilöt, jotka olivat kyllin häikäilemättömiä esittääkseen meidät työläisten silmissä kunnianhimoisiksi pyrkyreiksi, jotka halusivat työväenluokan valtaan nostamisen verukkeella vallata itselleen vallan; ne samat henkilöt, jotka kutsuvat itseään autonomisiksi, anarkistisiksi vallankumouksellisiksi yms., antautuivat tämän tilaisuuden tullen innolla politiikkaan, mutta kaikkein keinoimpaan — porvarilliseen politiikkaan. He eivät tehneet työtä poliittisen vallan hankkimiseksi työväenluokalle — tätä ajatusta he päinvastoin inhoavat — vaan auttaakseen valtaan porvariston

erään murto-osan, joka koostuu seikkailijoista, kunnianhimoisista paikkojentavoittelijoista ja kutsuu itseään leppymättömiksi (parantumattomiksi) tasavaltalaisiksi.

Jo perustuslakia säättävän kokouksen yleisten vaalien aattona Barcelonan, Alcoyn ja muiden paikkakuntien työläiset vaativat tietoa siitä, millaista politiikkaa työläisten olisi noudatettava niin parlamentaarisisissa kuin kaikissa muissakin taisteluissa. Sen johdosta pidettiin kaksi suurta kokousta, toinen Barcelonassa ja toinen Alcoyssa; molemmissa allianssin jäsenet ponnistivat kaikin voimin sitä vastaan, että internationaalinen (huom.! heikkäläisten internationaalinen) »noudatettavaksi tarkoitettu poliittinen asennoituminen määritettiin. Siispä päätettiin, että *internationaalinen ei liittona pidä harjoittaa kerta kaikkiaan mitään poliittista toimintaa, mutta että jokainen internationaalinen jäsen voi toimia niin kuin haluaa ja liittyy jokaiseen hyväksi havaitsemaansa puolueeseen* mainion omavaltaisuutensa nojalla! Entä mikä oli niin lattean opin soveltamisen seuraus? Pääosa internationaalista anarkistit mukaan luettuina osallistui vaaleihin ilman ohjelmaa, ilman lippua, ilman omia ehdokkaita ja vaikutti näin omalta osaltaan siihen, että valituiksi tuli miltei yksinomaan porvarillisia tasavaltalaisia. Kamariin tuli vain kaksi tai kolme työläistä, sellaisia, jotka eivät edusta ehdottomasti mitään, jotka eivät ole yhtä ainutta kertaa korottaneet ääntään meidän luokkamme etujen puolustamiseksi ja jotka kaikessa rauhassa äänestävät enemmistön kaikkien taantumuksellisten ehdotusten puolesta.»

Siihen bakuninilainen »politiikasta pidättäytyminen» johtaa. Rauhallisina aikoina, jolloin proletariaatti alun alkaen tietää saavansa korkeintaan muutamia edustajia parlamenttiin ja menettäneensä kokonaan mahdollisuutensa parlamenttienemmistöön, voi työläiset saada siellä täällä uskomaan, että on suuri vallankumouksellinen teko jäädä vaalien aikana kotiin ja ylipäätään sen valtion sijasta, jossa elää ja joka sortaa meitä, hyökätä sellaiseen otetun, yleensä otetun valtion kimppuun, jota ei ole missään olemassa ja joka ei siis voi myöskään puolustautua. Se on oivallinen tapa tekeytyä vallankumoukselliseksi erityisesti niille, joiden sydän valahtaa helposti kurkkuun; ja alussa lainattu allianssia käsittelevä kirjoitus todistaa yksityiskohtaisesti, miten suuressa määrin espanjalaisten allianssilaisten johto kuuluu tähän lajiin.

Mutta niin pian kun itse tapahtumat työntävät proletariaatin etualalle, tulee pidättäytymisestä silmään pistävä typeryys ja työväenluokan tehokkaasta asioihin puuttumisesta kieltämätön välttämättömyys. Ja tilanne olikin Espanjassa tällainen. Amadeon kruunusta luopu-

minen oli vienyt radikaaleilta monarkisteilta⁶¹ vallan ja mahdollisuuden päästä pian taas valtaan; alfonsistit⁶² olivat toistaiseksi vielä mahdottomampia; karlistit pitivät kuten miltei aina kansalaissotaa⁶³ vaalitaistelua parempana. Kaikki nämä puolueet pidättäytyivät espanjalaisen käytännön mukaan vaaleista; vaaleihin osallistuivat vain kahdeksi siiveksi hajonneet liittovaltiota kannattavat tasavaltalaiset sekä työläisjoukot. Kun ottaa huomioon sen valtavan lumovoiman, mikä internationaalinen nimellä siihen aikaan vielä oli Espanjan työläisiin, ja internationaalinen espanjalaisen haaran siihen aikaan ainakin vielä käytännössä olemassaolleen erinomaisten organisaation, niin on varmaa, että Katalonian tehdasalueilla, Valenciassa, Andalusiassa kapungeissa jne. olisi jokainen internationaalinen asettama ja kannattama ehdokas mennyt loistavasti läpi ja että cortesiin olisi varmasti saatu vähemmistö, joka olisi ollut kyllin voimakas tasavaltalaisten kummankin siiven välissä ratkaistakseen jokaisen äänestyksen. Työläiset tunsivat sen, he tunsivat ajan koittaneen heidän silloin vielä mahtavien organisaatioidensa panemiseen liikkeelle. Mutta bakuninilaisen koulukunnan herrat johtajat olivat saarnanneet niin kauan ehdottoman pidättäytymisen evankeliumia, etteivät he voineet yhtäkkiä kääntää kelkkaansa; ja niin he löysivät sen surkuteltavan pääsytien, että antoivat internationaalinen kokonaisuutena pidättäytyä, mutta sen jäsenten yksilöinä äänestää *mielensä mukaan*. Tämän poliittisen vararikkojulistuksen seurauksena oli, että työläiset äänestivät, kuten aina vastaavanlaisissa tapauksissa, kaikkein radikaaleimmiksi tekeytyviä henkilöitä. leppymättömiä, ja siten pitivät itseään enemmän tai vähemmän osavastuullisina valitsemiensa edustajien myöhemmistä askelista ja tulivat osavastuullisiksi niistä.

II

Allianssilaisien oli mahdotonta pysyttäytyä tässä naurettavassa tilanteessa, johon he olivat viekkaan vaalipoliittikkansa johdosta joutuneet; muuten olisi heidän siihenastinen valtansa Espanjan internationaalissa ollut lopussa. Heidän täytyi toimia edes näön vuoksi. Ja tarkoituksena oli, että heidät pelastaisi — *yleislakko*.

Yleislakko on bakuninilaisessa ohjelmassa se vipusin, jota käytetään yhteiskunnallisen vallankumouksen käynnistämiseksi. Eräänä kauniina aamuna jonkin maan tai jopa koko maailman kaikkien työpajojen kaikki työläiset jättävät työnsä ja pakottavat siten omistavat luokat korkeintaan neljässä viikossa joko nöyrytymään tai käymään työläisten kimppuun, jolloin näillä on sitten oikeus puolustautua ja heittää tämän tilaisuuden saatuaan koko vanha yhteiskunta menemään. Ehdotus on kaukana uudesta; vuodesta 1848 lähtien ovat ranskalaiset ja heidän jälkeensä belgialaiset sosialistit paljon ratsastelleet tällä paraatihevosella, joka kuitenkin alunperin on englantilaista rotua. Vuoden 1837 kriisiä seuranneen chartismin nopean ja kiivaan kehityksen aikana saarnattiin jo vuonna 1839 englantilaisten työläisten keskuudessa »pyhää kuukautta», työnseisausta kansallisessa mittakaavassa (ks. *Engels*: »Die Lage der arbeitenden Klasse in England», toinen painos, s. 234⁶⁴) ja se herätti selaista vastakaikua, että Pohjois-Englannin tehdastyöläiset yrittivät toteuttaa asian heinäkuussa 1842.— Yleislakko näytteli suurta osaa myös allianssilaisten kongressissa Genèvessä syyskuun 1. päivänä 1873,⁶⁵ siellä vain tunnustettiin täydellisesti, että sitä varten tarvitaan työväenluokan täysi järjestäytyneisyys ja kukkurainen kassa. Ja siinä juuri vaikeus piileekin. Toisaalta eivät hallitukset anna työläisten organisaation enempää kuin heidän kassojensakaan päästä milloinkaan näin pitkälle, etenkin jos hallituksia rohkaistaan poliittisella pidättäytymisellä; ja toisaalta poliittiset tapahtumat ja hallitsevien luokkien mielivaltaisuus saavat aikaan työläisten vapautumisen kauan ennen kuin proletariaatti saa hankituksi tämän ihanteellisen organisaation ja nämä jättiläismäiset vararahastot. Mutta jos proletariaatilla olisi ne, sen ei tarvitsisi päämäärään päästäkseen käyttää yleislakon kiertotietä.

Kenellekään allianssin salaista koneistoa jonkin veran tuntevalle ei voi olla epäselvää, että ehdotus tämän taatun keinon käyttämisestä oli lähtöisin Sveitsin keskukselta. Mutta riittää kun toteamme, että espanjalaiset johtajat löysivät siitä pääsykeinon tehdä jotakin muutumatta suoraan »poliittisiksi» ja tarttuivat ilolla asiaan.

Kaikkialla ruvettiin saarnaamaan yleislakon ihmeellisiä vaikutuksia ja Barcelonassa ja Alcoyssä valmistautumaan yleislakkoon.

Sillä välin tuli poliittisten olojen kriisi yhä lähemmäksi. Liittovaltiota ajavien tasavaltalaisten vanhat suunsoittajat, Castelar ja kumppanit, säikähtivät päitensä yli kasvavaa liikettä; heidän täytyi luovuttaa valta Pí y Margallille, joka pyrki tekemään kompromissin leppymättömien kanssa. Pí oli virallisten tasavaltalaisten joukossa ainoa sosialisti, ainoa joka tajusi, että tasavalan oli välttämätöntä nojautua työläisiin. Hän laati siten myös ohjelman heti toteutettavissa olevista luonteeltaan sosiaalisista toimenpiteistä, joiden olisi täytynyt olla paitsi työläisille välittömästi hyödyllisiä, myös johtaa seurauksiltaan uusiin askeleisiin ja näin ainakin saattaa yhteiskunnallinen vallankumous käyntiin. Mutta bakuninilainen internationaali, joka on velvoitettu vallankumouksellisimmankin toimenpiteen hylkäämiseen heti kun se on lähtöisin »valtiosta», tuki leppymättömien mielettömintäkin huijaria mieluummin kuin ministeriä. Pín neuvottelut leppymättömien kanssa pitkittyivät; leppymättömät tulivat kärsimättömiksi; kiivaimmat heistä alkoivat toteuttaa Andalusiassa maakunnansisäistä kapinaa. Nyt allianssin johtajienkin täytyi iskeä, elleivät he halunneet jäädä leppymättömien porvareiden hinausköyteen. Annettiin siis käsky yleislakosta.

Barcelonassa julkaistiin muun muassa seuraavanlaisen seinäjulistus:

»Työläiset! Me ryhdymme yleislakkoon osoittaaksemme sitä syvää inhoa, jota me tunnemme nähdessämme hallituksen käyttävän armeijaa työtätekevien veljemme vastustamiseen, mutta lyövän laimin sodan karlisteja vastaan» jne.

Barcelonassa, Espanjan suurimmassa tehdaskaupungissa, joka on historiansa mittaan käynyt useampia barrikaditaisteluita kuin yksikään maailman kaupunki, annettiin työläisille siis kehotus etteivät he asetu vastustamaan aseistettua hallitusvaltaa omissa käsissään olevilla aseilla, vaan — yleisellä töiden keskeytyksellä, toimenpiteellä, joka koskettaa suoraan vain yksittäisiä porvareita, mutta ei heidän kokonaisedustajaansa val-

tiovaltaa! Barcelonan työläiset olivat toimettomina rauhan aikoina voineet kuulla sellaisten säyseiden ihmisten kuin Alerinin, Farga Pellicerin ja Viñasin väkivaltafraaseja; kun päästiin toimintaan asti, kun Alerini, Farga Pellicer ja Viñas ensiksi julkaisivat mainion vaaliohjelmansa ja sitten jatkuvasti esiintyivät tyynnyttelevästi ja vihdoin sen sijaan että olisivat kutsuneet aseisiin julistivat yleislakon, silloin työläiset alkoivat suorastaan halveksia heitä. Heikoinkin leppymätön osoitti yhä vain olevansa tarmokkaampi kuin vahvin allianssilainen. Allianssi ja sen nenästä vetämä internationaali menettivät kaiken vaikutusvallan ja kun nämä herrat julistivat yleislakon sillä verukkeella, että se lamauttaa hallituksen, työläiset vain nauroivat katketakseen heille. Mutta väärän internationaalien toiminta sai sentään aikaan vielä sen, että Barcelonan osallistuminen kantoni-kapinaan estyi; ja Barcelona oli ainoa kaupunki, jonka tulo liikkeeseen olisi antanut lujan tuen siinä kauttaaltaan voimakkaasti edustettuna olleille työläiselementeille ja avannut siten sen mahdollisuuden, että työläiset olisivat lopulta saaneet koko liikkeen haltuunsa. Ja edelleen olisi Barcelonan mukaantulo käytännöllisesti katsoen ratkaissut voiton. Barcelona ei kuitenkaan liikkautanut sormeakaan; barcelonalaiset työläiset, jotka olivat selvillä leppymättömistä ja joutuivat allianssilaisten puijaamiksi, pysyivät toimettomina ja varmistivat siten lopullisen voiton Madridin hallitukselle. Kaikki tämä ei estänyt allianssilaisia Alerinia ja Broussea (heistä lähemmin allianssia koskevassa selonteossa) selvittämästä lehdessään »Solidarité révolutionnaire»⁶⁶:

»Vallankumouksellinen liike leviää kulovalkeana yli koko niemimaan... Barcelonassa *ei ole vielä tapahtunut mitään, mutta julkisilla paikoilla vallankumous on yhtämittaista!*»

Se oli kuitenkin allianssilaista vallankumousta, jonka sisältönä ovat mahtipontisten puheiden pitäminen ja joka juuri sen tähden »yhtä mittaa» pysyy »paikoillaan».

Samaan aikaan oli yleislakko otettu Alcoyssa päiväjärjestykseen. Alcoy on tehdaskaupunkina nuorempaa perua ja siellä on nykyään noin 30 000 asukasta. Interna-

tionaali bakuninilaisessa muodossaan on tullut sinne vasta noin vuosi sitten ja levinnyt nopeasti. Näille työläisille, joille liike oli siihen asti ollut aivan vieras, oli sosialismi tervetullut missä muodossa tahansa. Juuri sama toistuu siellä täällä Saksankin takapajuisilla paikkakunnilla Yleisen saksalaisen työväenyhdistyksen⁶⁷ saadessa äkkiä suuren, hetkellisen kannatuksen. Tästä syystä Alcoy oli valittu Espanjan bakuninilaisen liittotoimikunnan toimipaikaksi ja tässä näemme juuri tämän liittotoimikunnan työssä.

Heinäkuun 7. päivänä työläiskokous teki päätöksen yleislakosta ja lähetti seuraavana päivänä lähetystön alkalden (pormestarin) luo pyytämään, että tehtailijat kutsutaan koolle 24 tunnin kuluessa ja heille esitetään työläisten vaatimukset. Porvarillistasavaltalainen alkalde Albors viivytti työläisiä, tilasi joukkoja Alicantesta ja neuvoi tehtailijoita olemaan taipumatta ja linnoittautumaan taloihinsa. Hän itse lupasi hoitaa virkaansa. Pidettyään kokouksen tehtailijoiden kanssa — seuraamme tässä heinäkuun 14. päivänä 1873 julkaistua allianssilaiten liittotoimikunnan virallista selontekoa — hän alussa työläisille lupaamastaan neutraliteetista huolimatta antoi julistuksen, jossa hän »loukkasi ja panetteli työläisiä, asettui tehtailijoiden puolelle ja riisti siten lakkolaisten oikeuden ja vapauden ja haastoi heidät taisteluun». Jää joka tapauksessa epäselväksi, miten pormestarin hurskaat toiveet voivat riistää lakkolaisten oikeuden ja vapauden. Oli miten oli, allianssin johtamat työläiset julistivat valtuuskunnan välityksellä kaupungin-neuvostolle, että ellei neuvosto aio pitää lakon suhteen luvattua neutraalisuutta voimassa, pitäisi neuvoston konfliktin välttääkseen mieluummin erota. Valtuuskuntaa ei suostuttu ottamaan vastaan ja kun se lähti raatihuoneelta, poliisit avasivat tulen rauhallisesti ja aseistautumattomana aukiolla seisonutta väkijoukkoa vastaan. Allianssilaiten selostuksen mukaan se oli alkuna taistelulle. Kansa aseistautui, alkoi taistelu, joka kesti muka »kaksikymmentä tuntia». Toisella puolella olivat työläiset, joiden määräksi »Solidarité révolutionnaire» esittää 5000, toisella puolen, raatihuoneessa, 32 santarmia sekä muutamia aseistautuneita neljässä tai viidessä aukion varrella

olevassa talossa, jotka kansa kunnan preussilaistapaan poltti maan tasalle. Vihdoin santarmeilta loppuivat amukset ja heidän täytyi antautua.

»Valitettavia menetyksiä olisi vähemmän», sanotaan liittotoimikunnan selonteossa, »ellei alkalde Albors olisi pettänyt kansaa tekeytymällä ensin myöntäväiseksi ja murhauttamalla sitten pelkurimaisesti ne, jotka hänen sanaansa luottaen tulivat raatihuoneelle; eikä oikeutetusti närkästynyt väestö olisi surmannut samaista alkaldea, ellei tämä olisi laukaissut aivan lyhyeltä etäisyydeltä revolveriaan pidättäjiään kohti.»

Entä mitkä olivat taistelun uhrin?

»Joskaan emme voi tarkoin laskea kuolleiden ja haavoittuneiden lukumäärää» (kansan puolella) »niin saimme kuitenkin sanoa, ettei heitä ole *alle kymmentä*. Lasketaan, että kuolleiden ja haavoittuneiden määrä on taisteluhaasteen esittäneiden puolella vähintään *viisitoista*.»

Se oli allianssin ensimmäinen katutaistelu. Kahdenkymmenen tunnin ajan taisteltiin 5000 miehen voimalla 32 santarmia ja muutamaa aseistautunutta porvaria vastaan, voitettiin heidät kun he olivat ampuneet panoksensa loppuun ja menetettiin kaikkiaan *kymmenen miestä*. Allianssi on nähtävästi päättänyt asioihin vihkiytyneiden päähän Falstaffin mietelmän: »Varovaisuus on urheuden parempi puoli»*.

On selvää, että kaikki porvarilehtien kauhutiedot tarkeituksettomasti poltetuista tehtaista, joukoittain ammutuista santarmeista ja paloöljyllä valelluista ja palaamaan sytytetyistä ihmisistä ovat puhdasta keksintöä. Silloinkin kun sanoja »Kaikki täytyy hajottaa» mottonaan pitävät allianssilaiset ovat johdossa, voittoisat työläiset kohtelevat voittamiaan vastustajia aivan liian jalomielisesti, ja siksi voitettut sepittävät työläisten tekemiksi kaikki ne roistontyöt, joita *nämä voitettut* eivät voiton saadessaan jätä milloinkaan tekemättä.

Voitto oli siis saavutettu,

»Solidarité révolutionnaire» riemuitsi: »Alcoyssa ovat ystävämmä, määrältään 5000, päässeet tilanteen herraksi.»

Entä mitä »herrat» tekivät »tilanteestaan»?

* *Shakespeare*. Kuningas Henrik IV, 1. osa, 5. näytös, neljäs kohta. *Toim.*

Tässä allianssilaisten selonteko ja lehti jättävät meidät kokonaan pulaan; me joudumme turvautumaan tavallisiin lehtiselostuksiin. Niistä saamme tietää, että Alcoyssa perustettiin nyt »yhteishyvän valiokunta», ts. vallankumoushallitus. Tosin allianssilaiset olivat Saint-Imierissä Sveitsissä syyskuun 15. päivänä 1872 päättäneet, »että poliittisen, niin sanotun väliaikaisen tai vallankumouksen vallan jokainen organisaatio saattaa olla vain uusi petkutus ja proletariaatille yhtä vaarallinen kuin kaikki nyt olemassaolevat hallitukset». Myös Alcoyssa istuvan Espanjan liittotoimikunnan jäsenet olivat tehneet parhaansa, jotta espanjalaisen internationaalien kongressi omaksuisi tämän päätöksen. Kaikesta huolimatta havaitsemme, että tämän toimikunnan jäsen Severino Albarracin ja eräiden selontekojen mukaan sen sihteeri Francisco Tomás olivat kyseisen väliaikaisen ja vallankumouksellisen hallitusvallan, Alcoyn yhteishyvän valiokunnan jäseniä!

Entä mitä tämä yhteishyvän valiokunta teki? Mitkä olivat sen toimenpiteet »työläisten heti tapahtuvan vapautuksen» toteuttamiseksi? Se kielsi kaikkia miehiä lähtemästä kaupungista, naiset sitä vastoin saivat lähteä, mikäli heillä oli — *passit!* Auktoriteetin vastustajat ottivat jälleen passit käyttäntöön! Muuten oli vallalla ehdoton neuvottomuus, toimettomuus ja avuttomuus.

Sillä välin kenraali Velarde lähestyi joukkoineen Alicantesta. Hallituksella oli kaikki syy lopettaa maakuntien paikalliset nousut kaikessa hiljaisuudessa. Ja Alcoyn »tilanteen herroilla» oli kaikki syy vetäytyä tilanteesta, josta he eivät osanneet kehitellä mitään tulosta. Väli-täjäksi ryhtyneellä kansanedustaja Cerveralla oli siis helppo tehtävä. Yhteishyvän valiokunta erosi, joukot marssivat heinäkuun 12. päivänä kaupunkiin vastarintaa kohtaamatta, ja ainoana yhteishyvän valiokunnan saamana vastalupauksena oli — yleinen armahdus. Allianssilaiset »tilanteen herrat» olivat jälleen kerran selvinneet pinteestä. Ja siihen päättyi Alcoyn seikkailu.

Allianssilaisten selonteko kertoo meille, että Sanlúcar de Barramedassa Cádizin lähellä

»alkalde sulki internationaalien huoneiston ja herätti työläisten vihan uhkailuillaan ja taukoamattomilla hyökkäilyillään

kansalaisten henkilökohtaisia oikeuksia vastaan. Lähetystö anoi ministeriltä oikeuksien tunnustamista ja mielivaltaisesti suljetun huoneiston avaamista. Herra Pí myöntyi siihen periaatteessa... mutta kieltäytyi todellisuudessa; työläiset ovat sitä mieltä, että hallitus haluaa suunnitelmallisesti julistaa heidän yhdistyksensä valtionkiroukseen; he erottavat paikallisia viranomaisia ja nimitävät heidän tilalleen toisia, jotka avaavat uudelleen yhdistyksen huoneistot.»

»Sanlucarissa... kansa hallitsee tilannetta!» »Solidarité révolutionnaire» riemuitsee. Allianssilaiset, jotka olivat täälläkin täysin anarkististen periaatteittensa vastaisesti muodostaneet vallankumoushallituksen, eivät osanneet käyttää valtaansa mihinkään. He tuhlasivat ajan tyhjiin väittelyihin ja paperipäätöksiin, ja kun kenraali Pavía oli vallannut Sevillan ja Cádizin, hän lähetti elokuun 5. päivänä muutamia Soria-prikaatin komppanioita Sanlúcariin — eikä kohdannut mitään vastarintaa.

Nämä ovat allianssin sankaritekoja esillä, missä se on esiintynyt ilman kaikkea kilpailua.

III

Välittömästi Alcoyn katutaistelun jälkeen leppymättömät nousivat kapinaan Andalusiassa. Pí y Margall oli yhä ohjaksissa ja kävi kiinteästi neuvotteluja tämän puolueen johtajien kanssa muodostaakseen heistä ministeristön; miksi siis iskeä ennen kuin neuvottelut olivat kariutuneet? Tämän liiallisen kiirehtimisen syy ei ole milloinkaan selvinnyt; mutta sen verran on varmaa, että herrojen leppymättömien kohdalla oli ennen muuta kyse liittotasavallan mahdollisimman nopeasta toteuttamisesta käytännössä, jotta he saisivat itselleen vallan ja monet vasta perustettavat hallituspaikat eri kantoneissa. Madridin Cortes empi liian kauan Espanjan pirstomisessa; täytyi siis itse puuttua asioihin ja julistaa kaikkialle suvereneja kantoneja. Leppymättömien toimiin vaaleista lähtien pitkälle kietoutuneen (bakuninilaisen) internationaalisen siihenastinen asennoituminen oikeutti laskemaan, että tältä internationaalilta saadaan apua; olihan se sentään vastikään ottanut Alcoyn väkivalloin hallintaansa ja oli siis avoimessa taistelussa hallituksen kanssa! Lisäksi bakuninilaiset olivat vuosia saarnanneet, että jokainen ylhäältä

alas suuntautuva vallankumouksellinen toimi on vahingollinen, kaikki on organisoitava ja toteutettava alhaalta ylöspäin. Ja nyt tarjoutui tilaisuus toteuttaa omavaltaisuuden kuulua periaatetta, ainakin yksittäisten kaupunkien osalta, alhaalta ylöspäin! Muuta mahdollisuutta ei ollut: bakuninilaiset työläiset menivät ansaan ja poimivat leppymättömille kastanjat tulesta, ja jälkeensä nämä palkitsivat liittolaisensa potkuilla ja luodeilla, kuten aina.

Mikä sitten oli bakuninilaisen internationaalien asema koko tässä liikkeessä? He auttoivat antamaan liikkeelle liittohajaannuksen leimaa, he toteuttivat, mikäli mahdollista, anarkismin ihannettaan. Samat bakuninilaiset, jotka olivat muutamia kuukausia aikaisemmin Córdobassa selittäneet vallankumouksellisten pystyttämisen työläisten pettämiseksi ja nenästä vetämiseksi, istuivat nyt kaikissa Andalusiassa vallankumouksellisissa kaupunkihallituksissa — mutta kaikkialla vähemmistönä, niin että leppymättömät saattoivat tehdä mitä halusivat. Samaa aikaan kun jälkimmäiset pitivät poliittista ja sotilaallista johtoa käsissään, työläisistä selviytyttiin mahtipontisilla lauseparsilla ja mitä valmistamattomimmilla ja mielettömmillä päätöksillä luulotelluista yhteiskuntauudistuksista, jotka lisäksi olivat olemassa ainoastaan paperilla. Heti kun bakuninilaiset johtajat vaativat todellisia myönnytyksiä, heidät torjuttiin siekailematta. Englantilaisille lehtikirjeenvaihtajille ei liikkeen leppymättömyyden johtajilla ollut mitään sen tärkeämpää sanomista kuin kieltää kaikki yhteydet näihin niin sanottuihin internationaaleihin ja kaikki vastuu niistä sekä selittää, että he pitävät internationaalien johtajia samoin kuin kaikkia Pariisin kommuunin pakolaisia mitä tiukimmassa poliisivalvonnassa. Vihdoin leppymättömät ampuivat Sevillassa, kuten tulemme näkemään, hallituksen joukkoja vastaan käytyjen taisteluiden aikana myös bakuninilaisia liittolaisiaan.

Näin tultiin siihen, että koko Andalusia oli muuttamassa päivässä aseistautuneiden leppymättömien käsissä. Sevilla, Málaga, Granada, Cádiz jne. joutuivat heidän haltuunsa miltei ilman vastarintaa. Kukin kaupunki julistautui suvereeniksi kantoniksi ja asetti vallankumouks-

sellisen hallintokunnan (junta). Murcia, Cartagena ja Valencia olivat seuraavina. Salamancassa tehtiin vastavaanlainen yritys, mutta luonteeltaan rauhallisempi. Useimmat Espanjan suuret kaupungit olivat siis leppymättömien hallussa, lukuunottamatta pääkaupunki Madridia, puhdasta luksuskaupunkia, joka tuskin koskaan puuttuu ratkaisevasti tapahtumiin, sekä Barcelonaa. Jos Barcelona olisi ryhtynyt taisteluun, lopullinen menestys olisi ollut miltei varma ja sen ohella tämä olisi taannut liikkeen työläiselementille mahtavan tuen. Olemme kuitenkin nähneet, että leppymättömät olivat Barcelonassa melko voimattomia, kun taas kaupungissa siihen aikaan vielä melko voimakas bakuninilainen internationaali otti yleislakon tekosyykseen *rauhoittaakseen* kapinamielialoja. Barcelona ei siis tällä kertaa ollut vartiopaikallaan.

Siitä huolimatta kapinalla, joka oli kylläkin aloitettu mielettömästi, olisi ollut yhä vielä suuret menestymisen mahdollisuudet, jos sitä olisi johdettu hiukankin järkevästi, vaikkapa vain siihen tapaan kuin espanjalaisia sotilaskapinoita, joissa yhden kaupungin varuskunta nousee kapinaan, siirtyy viereiseen kaupunkiin, nostattaa sen kaupungin jo aiemmin valmistellun varuskunnan mukansa ja tunkeutuu lumivyöryn tavoin paisuen pääkaupunkia kohti kunnes onnekas taistelu tai kapinallisia vastaan lähetettyjen joukkojen siirtyminen heidän puolelleen ratkaisee voiton. Se menetelmä oli tällä kerralla aivan erityisen käyttökelpoinen. Leppymättömät olivat jo ajat sitten järjestäytyneet kaikkialla vapaaehtoispataljooniksi, joiden kuri oli tosin surkea, mutta ei varmastikaan sen surkeampi kuin Espanjan vanhan, suurimmaksi osaksi hajonneen armeijan rippeillä. Santarmit (*guardias civiles*) olivat hallituksen ainoat luotettavat joukot ja ne olivat hajallaan ympäri maata. Oli ennen kaikkea estettävä santarmien kokoaminen ja se oli tehtävissä vain hyökkäävällä toiminnalla sekä uskaltautumalla avoimille taistelulentille; suurtakaan vaaraa siinä ei ollut, sillä hallitus kykeni asettamaan vapaaehtoisia vastaan vain yhtä kurittomia joukkoja. Ja jos tahdottiin voittaa, ei ollut mitään muuta keinoa.

Mutta ei. Leppymättömien ja heidän bakuninilaisen liitännäisensä liittovaltioajatus piti sisällään juuri sen,

että jokainen kaupunki toimi omin päin, että pääasiaksi ei esitetty yhteistoimintaa toisten kaupunkien kanssa, vaan ero toisista ja siten vietiin kaikki yleishyökkäyksen mahdollisuudet. Se mikä oli Saksan talonpoikaissodassa ja Saksan kansannousuissa toukokuussa 1849 väistämätön paha — vallankumousvoimien hajaannus ja eristäytyneisyys, mikä antoi yksille ja samoille hallituksen joukoille mahdollisuuden kukistaa nousun toisensa jälkeen⁶⁸ — se julistettiin täällä korkeimman vallankumouksellisen viisauden periaatteeksi. Bakunin sai kokea tämän hyvi-tyksen. Hän oli jo syyskuussa 1870 (*Lettres à un Français*⁶⁹) selittänyt, että ainoa keino häätää preussilaiset Ranskasta vallankumoustaistelulla oli poistaa kaikki kes- kitetty johdanto ja antaa jokaisen kaupungin, jokaisen kylän ja jokaisen kunnan käydä sotaa omin päin. Kun yhtenä- sesti johdettuja preussilaisia sotajoukkoja vastaan asetetaan näin vallankumouksellisten intohimojen purkautu- minen, on voitto varma. Kun Ranskan kansan vihdoinkin taas itsensä varaan jätettyä kokonaisymmärrystä vastassa on Moltken yksilönymmärrys, täytyy jälkimmäisen luon- nollisestikin himmetä. Ranskalaiset eivät silloin suostu- neet oivaltamaan sitä; mutta Espanjassa Bakunin vietti loistokasta riemuvoittoa, kuten olemme nähneet ja jäljem- pänä vielä näemme.

Tällä välin oli ilman mitään verukkeita pyssyn suusta ammuttu nousu tehnyt Pí y Margallin leppymättömien kanssa käymien neuvottelujen jatkamisen mahdotto- maksi. Hänen oli erottava; hänen tilalleen ohjaksiin tuli Castelarín tapaisia puhtaita tasavaltalaisia, peittämättö- miä porvareita, joiden ensimmäisenä tavoitteena oli tehdä selvää jälkeä heikäläisten aikaisemmin hyväkseen käyttä- mäst, mutta nyt heille haitallisesta työväenliikkeestä. Yksi divisioona koottiin kenraali Pavían komennossa Andalusiaa vastaan ja toinen Camposin alaisuudessa Valenciaa ja Cartagenaa vastaan. Ydinjoukon muodosti- vat kaikkialta Espanjasta kootut santarmit — pelkkiä vanhoja sotilaita, joiden kuri oli vielä horjumaton. Samoin kuin Versaillesin armeijan Pariisia vastaan teke- missä hyökkäyksissä, santarmien oli tarkoitus tässäkin tapauksessa antaa demoralisoituneille linjajoukoille lujaa tukea ja muodostaa kaikkialla hyökkäyskolonnien kärki-

joukot. Molemmat tehtävät santarmit täyttivät voimiensa mukaan. Divisioonat saivat santarmien lisäksi vielä joitakin yhteensulautettuja linjarykmenttejä, niin että kummassakin divisioonassa oli noin 3000 miestä. Siinä oli kaikki, mitä hallitus kykeni asettamaan kapinallisia vastaan.

Kenraali Pavía lähti liikkeelle heinäkuun 20. päivän tienoilla. Ripollin johtama santarmien ja linjajoukkojen osasto valtasi Córdobaan 24. päivänä. Pavía hyökkäsi 29. päivänä barrikadein suojattua Sevillaa vastaan ja kaupunki joutui hänen käsiinsä 30. tai 31. päivänä — päivämäärä jää useissa sähkeissä epäselväksi. Pavía jätti Sevillaan vain lentävän kolonnan kukistamaan kaupungin ympäristöä ja lähti kohti Cádizia. Tämän kaupungin joukot puolustivat ainoastaan pääsytieta kaupunkiin ja sitäkin heikosti, mutta sitten elokuun 4. päivänä he antoivat vastarinnatta riisua itsensä aseista. Seuraavina päivinä Pavía riisui samoin ilman vastarintaa aseista Sanlúcar de Barramedan, San Roquen, Tarifan ja Algeci-rasin sekä joukon muita pikkukaupunkeja, jotka kaikki olivat järjestäytyneet suvereneiksi kantoneiksi. Samaan aikaan hän lähetti kolonnia Málagaa ja Granadaa vastaan ja ne antautuivat ilman vastarintaa elokuun 3. ja 8. päivänä, joten elokuun 10. päivään mennessä koko Andalusia oli vallattu — vajaassa kahdessa viikossa ja miltei ilman taistelua.

Heinäkuun 26. päivänä Martinez Campos aloitti hyök-käyksen Valenciaa vastaan. Siellä kapinaan olivat nous-seet työläiset. Espanjan internationaalinen hajaantuessa oli todellisilla internationaaleilla Valenciassa enemmistö; ja Espanjan liittoneuvosto siirrettiin tähän kaupunkiin. Pian tasavallan julistamisen jälkeen, kun oli odotettavissa vallankumoustaisteluita, ultravallankumouksellisiin fraa-seihin kätkeytyyn barcelonalaisten johtajien harjoitta-maan rauhoittamiseen epäillen suhtautuvat Valencian bakuninilaiset työläiset tarjosivat todellisille interna-tionaaleille yhteistyötä kaikissa paikallisissa liikkeissä. Kun kantonien liike puhkesi valloilleen, molemmat osa-puolet ryhtyivät heti taisteluun käyttäen hyväkseen leppymättömiä ja karkottivat armeijan joukot. Tietoon ei ole tullut, millainen Valencian junta oli koostumuksel-

taan; englantilaisten lehtikirjeenvaihtajien selostuksista käy kuitenkin ilmi, että Valencian vapaaehtoisjoukkojen tavoin työläisillä oli niissä ratkaiseva osa. Samat kirjeenvaihtajat puhuivat Valencian kapinallisista kunnioituksella, jollaista he eivät suinkaan osoittaneet muille etupäässä leppymättömiin kuuluville kapinallisille; he kiittivät näiden kuria ja kaupungissa vallitsevaa järjestystä sekä ennustivat pitkällistä vastarintaa ja kovaa taistelua. Eivätkä he pettyneetkään. Avoin kaupunki Valencia piti puoliaan Camposin divisioonan hyökkäyksiä vastaan heinäkuun 26. päivästä elokuun 8. päivään, siis kauemmin kuin koko Andalusia yhteensä.

Murcian maakunnan samanniminen pääkaupunki oli vallattu ilman vastarintaa; Valencian luhistumisen jälkeen Campos lähti kohti Cartagena. Se on Espanjan lujimpia linnoituksia, jota mantereen puolelta suojaavat yhtenäinen muuri ja hallitsevilla kukkuloilla olevat eteentyönetyt linnakkeet. Vailla kaikkea piirityssuojaa jääneet hallituksen 3000 miehen vahvuiset joukot olivat kevyine kenttäkanuunoineen luonnollisestikin voimattomia linnakkeiden raskasta tykistöä vastaan ja niiden oli rajoitettava saartoon mantereen puolelta; se oli kuitenkin merkitykseltään vähäinen niin kauan kun cartagenalaiset hallitsivat merta satamasta saaliiksi saamallaan sotalaivastolla. Kapinalliset kiinnittivät huomiota vain omaan asiaansa Valensian ja Andalusiassa taisteluiden ollessa käynnissä ja ajattelivat ulkomaailmaa vasta muiden nousujen kukistamisen jälkeen kun heidän omat rahavaransa ja elintarvikkeensa loppuivat. Vasta silloin he yrittivät lähteä kohti Madridia, joka on vähintään 60 Saksan peninkulman päässä, yli kaksi kertaa kauempana kuin Valencia ja Granada! Retki sai surullisen lopun Cartagena lähetyvillä; piiritys esti kaikki enemmän hyökkäykset mantereeseen suuntaan; heittäytyttiin siis tekemään hyökkäyksiä laivastolla. Ja millaisia hyökkäyksiä! Ei voinut olla puhettakaan siitä, että cartagenalaiset voisivat sotalaivoillaan nostattaa vastikään kukistetut rannikkokaupungit uuteen kapinaan. Cartagena suvereenin kantonin laivasto rajoittui siis uhkaamaan muita — cartagenalaisen teorian mukaan samoin suvereenia — rannikkokaupunkeja Valenciasta Málagaan tykkitulella ja tarvittaessa

myös pommittamaan niitä, ellei kaupungeista tuotu laivoihin vaadittuja elintarvikkeita ja sotaveroa kovina taalereina. Niin kauan kun nämä kaupungit olivat suvereenina kantoneina aseet kädessä hallitusta vastassa, Cartagena noudatti periaatetta: Kukin itsensä varassa! Niin pian kun ne kukistettiin, olisi pitänyt noudattaa periaatetta: Kaikki Cartagenan puolesta! Niin Cartagenan leppymättömät ja heidän bakuninilaiset apurinsa käsittivät suvereenien kantonien liittovaltion.

Vahvistaakseen vapaustaistelijoiden rivejä, Cartagenan hallitus vapautti ne noin 1800 vankia, Espanjan pahinta ryöväriä ja murhaajaa, jotka olivat teljettyinä kaupungin rangaistusvankilassa. Allianssista laaditun selonteon paljastusten jälkeen ei ole enää epäilystäkään siitä, että bakuninilaiset salaa kehottivat hallitusta tähän vallankumoukselliseen toimeen. Selonteossa osoitetaan, miten Bakunin haaveilee »kaikkien huonojen intohimojen päästämisestä valloilleen» ja esittää venäläisen rosvon kakkien todellisten vallankumouksellisten esikuvaksi. Se mikä venäläiselle on sopiva, on espanjalaiselle halpahintaista. Kun siis Cartagenan hallitus päästi 1800 lukkojen taakse pannun murhamiehen »huonot intohimot» valloilleen ja vei siten kurin höltymisen joukoissaan äärimmilleen, niin se toimi täysin Bakuninin hengessä. Ja kun Espanjan hallitus ei ryhtynyt ampumaan omia linnakkeitaan maan tasalle, vaan odotti Cartagenan kukistumista sen puolustajien sisäisen epäjärjestyksen vuoksi, se noudatti aivan oikeata politiikkaa.

IV

Kuulkaamme nyt Madridin Uuden federaation selostusta koko tästä liikkeestä:

»Valenciassa oli elokuun toisena sunnuntaina määrä pitää kongressi muun muassa Internationaalin Espanjan federaation kannan määrittämiseksi helmikuun 11. päivän, tasavallan julistamisen jälkeisiin tärkeisiin poliittisiin tapahtumiin Espanjassa. Mutta mieleton» (descabellada, sananmukaisesti: perinpohjin sekoitettu) »kantonikapina, joka on niin surkeasti epäonnistunut ja johon miltei kaikkien kapinallisten provinssien internationaalit ovat innolla osallistuneet, ei ole ainoastaan lamauttanut liittoneuvoston toimintaa hajottamalla sen jäsenistön enemmistön, vaan se on myös

hajottanut paikalliset federaatiot melkein täysin ja mikä pahinta, saattanut niiden jäsenet kaiken sen vihan ja vainon kohteeksi, minkä jokainen häpeällisesti aloitettu ja epäonnistunut kansannousu tuo mukanaan...

Kun kantonien kapina puhkesi valloilleen, kun juntat, ts. kantonien hallitukset järjestäytyivät, silloin kiiruhtivat nämä henkilöt» (bakuninilaiset) »jotka niin kiivaasti ovat vastustaneet poliittista valtaa ja syyttäneet meitä autoritarismista, silloin he kiiruhtivat osallistumaan näihin hallituksiin. Tärkeissä kaupungeissa kuten Sevillassa, Cádizissa, Sanlúcar de Barramedassa, Granadassa ja Valenciassa istui kantonijuntassa monia itseään antiautoritaareiksi kutsuvia internationaalien jäseniä ainoana ohjelmanaan provinssin tai kantonin omavaltaisuus. Se on virallisesti näytetty kyseisten junttien julkaisimilla julistuksilla ja muilla dokumenteilla, joiden alla esiintyvät tällaisten tunnettujen internationaalijäsenten nimet.

Näin kirkuva ristiriita teorian ja käytännön, propagandan ja teon välillä olisi ollut merkitykseltään vähäinen, jos siitä olisi voinut syntyä jotain etua meidän liitollemme tai jotain edistymistä meidän järjestäytymisessä, päätavoittemme, työväenluokan vapautuksen lähestymisessä. Tapahtui juuri päinvastoin, eikä muu ollutkaan mahdollista. Puuttui perusedellytys, Espanjan proletaarin tehokas yhteistoiminta, joka oli niin helposti saavutettavissa kun toimittiin internationaalien nimissä. Puuttui paikallisten federaatioiden yhtenäisyys; liike jäi yksilöllisten ja paikallisten aloitteiden varaan, ilman mitään johtoa (lukuun ottamatta sitä johtoa, minkä salaperäinen allianssi sille saattoi ehkä tyrkyttää, ja tämä allianssi hallitsee häpeäksemme yhä vielä Espanjan internationaalina), ilman mitään muuta ohjelmaa kuin luonnollisten vihollistemme, porvarillisten tasavaltalaisten ohjelma. Ja niin kantoni-liike kukistettiin mitä häpeällisimmällä tavalla, miltei ilman vastarintaa; mutta sortuessaan se veti mukaansa Espanjan internationaalien arvovallan ja organisaation. Ei ole olemassa mitään laitomuutta, ei mitään rikosta eikä väkivallantekoa, mitä tasavaltalaiset eivät tänä päivänä sälyttäisi internationaalien jäsenten niskaan; Sevillassa, kuten meille on vakuutettu, leppymättömät ampuivat taistelussa omia liittolaisiaan» (bakuninilaisia) »internationaalien jäseniä. Taantumus käyttää meidän järjettömyyksiämme taitavasti hyväkseen yllyttäen tasavaltalaisia vainoamaan meitä ja parjaten meitä suurille välinpitämättömille kansanjoukoille; se mikä jäi heiltä kesken Sagastan aikana, se heidän näköjään onnistuu saavuttaa nyt: mustata internationaalien nimi Espanjan työläisten suurten joukkojen keskuudessa.

Barcelonassa on joukko työläisosastoja eronnut internationaalista esittäen äänekkään vastalauseensa aikakauslehti 'La Federacionin'» (bakuninilaisten pää-äänenkannattaja) »väkeä ja heidän selittämätöntä asennettaan kohtaan. Jérezissa, Puerto de Santa Mariassa ja erällä muilla paikkakunnilla ovat federaatiot päättäneet lopettaa toimintansa. Lojassa (Granadan provinssissa) on väestö karkottanut muutamat siellä asuneet internationaalien jäsenet. Madridissa, missä vielä nautitaan suurinta vapautta, ei

vanha» (bakuninilainen) »fедераatio anna pienintäkään elonmerkkiä itsestään, kun taas meidän federaatiomme on pakko olla toimimatta ja ääneti, koska se ei halua ottaa muiden syytä niskoilleen. Pohjoisen kaupungeissa estää päivä päivältä katkerampi karlistisoita meikäläisten kaiken toiminnan. Vihdoin Valenciassa, missä hallitus pääsi voittajaksi viisitoista päivää kestäneiden taisteluiden jälkeen, täytyy niiden internationaalien jäsenten, jotka eivät ole paenneet, kätkeytyä ja liittoneuvosto on hajonnut täysin.»

Tämä oli siis Madridin selonteosta. Kuten nähdään, selonteossa ollaan täysin yhtä mieltä yllä esitetyn tapahtumainkuvauksen kanssa.

Entä mikä sitten on koko tutkimuksemme tulos?

1. Heti kun bakuninilaisilla oli edessään vakava vallankumouksellinen tilanne, heidän oli pakko heittää koko siihenastinen ohjelmansa yli laidan. Ensiksi he uhrasivat oppinsa siitä, että velvollisuutena on pidättäytyä poliitikasta ja etenkin vaaleista. Sitten seurasi anarkia, valtion poistaminen; sen sijaan että olisivat poistaneet valtion he yrittivät päinvastoin saada aikaan joukon uusia pieniä valtioita. Sitten he hylkäsivät sen periaatteen, etteivät työläiset saa osallistua yhteenkään vallankumoukseen, jonka välittömänä tavoitteena ei ole proletariaatin heti tapahtuva täydellinen vapautus ja osallistuiivat puhtaasti porvarilliseksi tunnustautuneeseen liikkeeseen. Vihdoin he iskivät päin naamaa omaa opinkappalettaan, jonka olivat tuskin ehtineet julistaa: että vallankumouksenhallituksen pystyttäminen on vain työväenluokan uutta nenästä vetämistä ja pettämistä — ja samaan aikaan he esiintyivät kaikessa rauhassa eri kaupunkien hallintokunnissa, ja lisäksi kaikkialla voimattomana, porvariston kumoon äänestämänä ja poliittisesti hyväkseen käyttämänä vähemmistönä.

2. Kuitenkin luopuminen siihen asti saarnatuista periaatteista tapahtui mitä pelkurimaisimmalla, valheellisimmalla tavalla ja huonon omantunnon kolkuttaessa, niin että bakuninilaiset itse ja heidän johtamansa joukot tulivat liikkeeseen ilman mitään ohjelmaa eivätkä ylipäätään tienneet mitä tahtoivat. Mikä olikaan luonnollinen seuraus? Se että bakuninilaiset joko estivät kaiken liikkeen kuten Barcelonassa; tai että he ajautuivat erillisiin, suunnitelmattomiin ja typeriin kapinoihin, kuten Alcoyssa ja Sanlúcar de Barramedassa; tai sitten kapi-

noiden johto joutui leppymättömälle porvaristolle, kuten kävi useimmissa kapinoissa. Niin pian kun oli ryhdyttävä tekoihin, bakuninilaisten ultravallankumouksellinen me- luaminen toteutui siis joko rauhoitteluna tai alun perin toivottomina kapinoina tai liittymisenä porvarilliseen puolueeseen, joka käytti työläisiä mitä häpeämättömmim- min hyväkseen ja käsitteli heitä lisäksi potkuin.

3. Anarkian niin sanotuista periaatteista, riippumat- tomien ryhmittymien vapaasta liittoutumisesta jne. ei jää jäljelle mitään muuta kuin vallankumouksellisten taistelukeinojen määrätön ja mieletön pirstoutuminen, mikä antoi hallitukselle mahdollisuuden kukistaa koural- lisella joukko-osastoja kaupungin toisensa jälkeen miltei ilman vastarintaa.

4. Tarun loppuna ei ollut vain se, että hyvin organi- soidut ja monilukuiset espanjalaiset internationaalit — väärät niin kuin todellisetkin — sotkettiin mukaan lep- pymättömien romahdukseen ja ovat tänä päivänä tosia- siallisesti hajonneet, vaan myös se, että internationaalien niskoille säilytetään lukematon määrä keksittyjä laitto- muuksia, joita ilman minkään maan poroporvarit eivät kerta kaikkiaan voi ajatella työläiskapinaa. Sillä on Espanjan proletariaatin internationaalinen uudelleen or- ganisoituminen estetty ehkä vuosiksi eteenpäin.

5. Sanalla sanoen bakuninilaiset ovat antaneet Espan- jassa ylittämättömän mallinäytteen siitä, miten vallan- kumousta *ei* pidä tehdä.

*Krjoitettu syys—
lokakuussa 1873*

*Julkaistu »Der Volksstaat»
lehdessä 105., 106. ja 107. n:oissa
31. lokakuuta, 2. ja 5. mar-
raskuuta 1873. Julkaistu
erillisenä kirjana Leipzigissä
1874. Ilmestyi kirjassa:
F. Engels. Internationales
aus dem Volksstaat
(1871—1875). Bertiini 1894*

Werke, Bd. 18, S. 476—493